

Krzysztof Frąszczak*

Debata oksfordzka – lepsza komunikacja w biznesie?

Debaty oksfordzkie w ostatnich latach zaistniały w przestrzeni edukacyjnej zarówno na poziomie szkół średnich, jak i w środowisku akademickim. Sama forma oraz idea debaty oksfordzkiej nie są zjawiskiem nowym, ponieważ posiadają one swoje tło historyczne. Zdolności retoryczne, komunikacja, argumentacja, pewność siebie – to właśnie te elementy stają się kluczowe przy ocenie debaty. W tym miejscu należy postawić pytanie: czy udział w debatach oksfordzkich stanowi formę sportowej rywalizacji, czy raczej jest to forma nauki i kształtowania pewnych postaw oraz rozwijania tzw. kompetencji miękkich?

Wydaje się, że debata w doskonały sposób łączy w sobie oba te elementy i pozwala kształcić poprzez zabawę. Ale czy rozwijanie umiejętności istotnych w debatach oksfordzkich znajdzie przełożenie na skuteczniejszą komunikację w biznesie? Celem niniejszego artykułu jest przytoczenie i omówienie narzędzi wykorzystywanych w debacie oksfordzkiej oraz wskazanie ich praktycznego zastosowania w przestrzeni biznesowej.

Debata publiczna, czyli co?

Gdyby zapytać przypadkową osobę, czym według niej jest debata, to prawdopodobnie miałaby trudność z przedstawieniem jednej i zwięzłej definicji, ale na pewno nie przysporzyłoby jej kłopotów wymienienie podstawowych cech samej debaty.

„Debata to omawianie zagadnień; roztrząsanie problemów; zwykle na zebraniu, posiedzeniu, w parlamencie; dyskusja; obrady”¹ – słownikowa definicja wskazuje na najważniejsze elementy debaty, wśród których wyłania się przede wszystkim omawianie pewnych problemów, które dokonuje się na zebraniu lub posiedzeniu.

* Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Instytut Prawa, krzysztof.fraszczak@kul.lublin.pl

1 *Debata* (hasło), [w:] *Uniwersalny Słownik języka polskiego PWN*, red. S. Dubisz, Warszawa 2006, t. 1, s. 561.

Istotą samej debaty jest zatem publiczne przedyskutowanie jakiegoś zagadnienia. Natomiast debata publiczna to dyskusja na ważki temat, który dotyczy całego społeczeństwa lub większej zbiorowości, budzącym kontrowersje i posiadającym zarówno zwolenników jednego rozwiązania, jak i przeciwników pewnej tezy².

Debata oksfordzka w ujęciu historycznym

Nazwa debaty oksfordzkiej wywodzi się ze słynnej debaty, w której naukowe poglądy wymienili Thomas Henry Huxley – zoolog, paleontolog i filozof, obrońca Karola Darwina – oraz Samuel Wilberforce, biskup Oksfordu w Kościele anglikańskim, późniejszy biskup Winchesteru³. Debata odbyła się 30 czerwca 1860 r. w Muzeum Historii Naturalnej w Londynie, siedem miesięcy po publikacji *O powstaniu gatunków* Karola Darwina. Debata o ewolucji nie tyle zapoczątkowała polemikę kreacjonistów i ewolucjonistów, co wzniosła ją na inny poziom intelektualny. Jedną z pracowniczek naukowych Uniwersytetu Oksfordzkiego, dr Diane Purkiss, stwierdziła, że debata o ewolucji była momentem, w którym chrześcijaństwo po raz pierwszy w swej historii podjęło naukową polemikę w sferze publicznej. Co więcej, dr Purkiss podkreśliła, że po zakończeniu debaty nie dyskutowano o tym, kto wygrał, a kto przegrał, ale aprobowano już sam fakt udziału w debacie biskupa Kościoła anglikańskiego. Polemika duchownego z obrońcą Darwina była znacznie ważniejsza od wyniku samej debaty, ponieważ pokazała otwartość Kościoła anglikańskiego na dialog ze światem naukowym⁴.

Debata a debata oksfordzka

Debata oksfordzka to specyficzny rodzaj debaty⁵. Jej odmienność uwarunkowana jest historycznie i wiąże się ze specyficznymi zasadami formalnymi. Jedną z podstawowych różnic tyczy się uczestników debaty. W debacie oksfordzkiej nad daną tezę, czyli zagadnieniem, dyskutują dwa zespoły:

1. Drużyna propozycji, która zgadza się z tezą i próbuje udowodnić jej słuszność;
2. Drużyna opozycji, która neguje słuszność tezy i stara się swoje stanowisko uzasadnić.

Każda z grup składa się z czterech osób, z których każda ma przypisaną konkretną rolę. Mówcy obu drużyn występują po sobie, mając określony czas na swoje

2 A. Kampka, *Debata publiczna*, Warszawa 2014, s. 17.

3 R. England, *Censoring Huxley and Wilberforce: A new source for the meeting that the Athenaeum 'wisely softened down'*, „Notes and Records of The Royal Society” 2017, t. 71, nr 4, s. 372.

4 A. Flood, *Plinth commemorates Huxley – Wilberforce evolution debate*, „The Guardian” 10.09.2010, <https://www.theguardian.com/books/2010/sep/10/plinth-huxley-wilberforce-evolution-debate> (dostęp: 6.05.2020), par. 1.

5 A. Kampka, *Debata...*, s. 63.

wystąpienie (zazwyczaj wynosi on 5 minut). W trakcie swojego wystąpienia mówcy muszą wykazać się nie tylko sztuką retoryki, ale również doskonałym aparatem argumentacyjnym i krytyczną analizą poglądów przeciwnika. Nie wystarczy bowiem przedstawienie własnych argumentów, ważne jest także kontrargumentowanie racji oponentów.

Nad debatą czuwa marszałek, który udziela drużynom i mówcom głosu, kontroluje przebieg debaty i odbiera głos po przekroczeniu czasu. Nie tylko sama obecność marszałka wskazuje na formalny charakter debaty oksfordzkiej. Każde wystąpienie w debacie oksfordzkiej powinno rozpocząć się inwokacją, w której mówca wita marszałka, drużynę przeciwną oraz sędziów i publiczność.

Debaty w zależności od systemu oceniania mogą opiniować sędziowie, publiczność lub jednocześnie te dwie grupy. Co ważne, w debacie oksfordzkiej nie ocenia się na podstawie własnych poglądów, ale całokształtu debaty, linii argumentacyjnej, kontrargumentacji oraz zdolności retorycznych i perswazyjnych poszczególnych mówców. Ocena uczestników debaty wskazuje na ściśle edukacyjny charakter. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że spośród dwóch rywalizujących ze sobą drużyn losuje się, która z nich zostanie drużyną propozycji i będzie popierać tezę, a która wcieli się w rolę opozycji i będzie próbowała zanegować przedmiot rozważań. Przynależność do drużyny jest w rezultacie całkowicie losowa.

Jakie przełożenie na komunikację w biznesie ma udział w debatach oksfordzkich?

Już od wielu lat umiejętności komunikowania się uważane są za jedną z podstawowych umiejętności niezbędnych w biznesie⁶. Na temat komunikacji werbalnej i pozawerbalnej, negocjacji, autoprezentacji czy marketingu powstało mnóstwo prac naukowych i popularnonaukowych. Ponadto coraz częściej spotkać można nauki o komunikacji w planie studiów kierunków związanych z zarządzaniem, ekonomią bądź biznesem.

Czy debata oksfordzka pozwoli rozwinąć się w szerokim spektrum komunikacji interpersonalnej? Oczywiście, że tak. Chociaż udział w debacie oksfordzkiej wymaga wiedzy teoretycznej związanej z tematyką wybranej tezy, to zespoły i ich mówcy dążą do przekonania sędziów oraz publiczności, wobec czego muszą posługiwać się zdolnościami praktycznymi.

Jak pisał irlandzki poeta Julian Gough, „praktyka czyni mistrza”, a coraz większy zwrot ku tzw. kompetencjom miękkim, retoryce i komunikacji w dyskursie publicznym sprawia, że debata oksfordzka jest idealnym narzędziem dydaktycznym. Możliwość przedkładania praktyki ponad teorię oraz rywalizacja sprawiają, że debaty oksfordzkie uczą poprzez zabawę i to nawet na szczeblu akademickim.

6 B. Puczkowski, *Komunikacja interpersonalna w biznesie*, Olsztyn 2006, s. 9.

Bibliografia

- Debata* (hasło), [w:] *Uniwersalny Słownik języka polskiego PWN*, red. S. Dubisz, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006, t. 1.
- England R., *Censoring Huxley and Wilberforce: A new source for the meeting that the Athenaeum 'wisely softened down'*, „Notes and Records of The Royal Society” 2017, t. 71, nr 4, s. 371–384.
- Flood A., *Plinth commemorates Huxley – Wilberforce evolution debate*, „The Guardian” 10.09.2010, <https://www.theguardian.com/books/2010/sep/10/plinth-huxley-wilberforce-evolution-debate> (dostęp: 6.05.2020).
- Kampka A., *Debata publiczna*, Wydawnictwo Oficyna Naukowa, Warszawa 2014.
- Puczkowski B., *Komunikacja interpersonalna w biznesie*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Olsztyn 2006.

Abstrakt

Debata oksfordzka wywodzi się z wydarzenia, które odbyło się 30 czerwca 1860 r. w Londynie. Tego dnia krytycznie rozmawiano o dziele Karola Darwina *O powstaniu gatunków*, a do prelegentów zaliczał się Thomas Henry Huxley, zwolennik Darwina, oraz Samuel Wilberforce – ówczesny biskup Oksfordu. Współcześnie ta forma debaty jest popularnym narzędziem dydaktycznym na różnych szczeblach edukacji. Komunikacja werbalna oraz pozawerbalna, argumentacja i praca zespołowa to umiejętności potrzebne do skutecznego porozumiewania się w biznesie, co więcej, to właśnie te praktyczne umiejętności można szlifować, debatując po oksfordzku.

Słowa kluczowe: komunikacja, retoryka, debata oksfordzka